Stampa u Informazzjoni

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea
STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 31/22
il-Lussemburgu, 22 ta' Frar 2022

Sentenza fil-Kawża C-430/21
RS (Effett tad-deċiżjonijiet ta' qorti kostituzzjonali)

Id-dritt tal-Unjoni jippreKludi regola nazzjonali li bis-saħħa tagħha l-qrati nazzjonali ma jkollhomx is-setgħa jeżaminaw il-konformità mad-dritt tal-Unjoni ta' leġiżlazzjoni nazzjonali li tkun ġiet iddikjarata kostituzzjonali permezz ta' sentenza tal-qorti kostituzzjonali tal-Istat Membru

L-applikazzjoni ta' tali regola tippreġudika l-prinċipju ta' supremazija tad-dritt tal-Unjoni u l-effettività tal-mekkaniżmu tar-rinviju għal deċiżjoni preliminari

Il-Qorti tal-Ġustizzja hija mitluba tiddeċiedi dwar il-prinċipju ta' indipendenza tal-ġudikatura, stabbilit fit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE, moqri flimkien b'mod partikolari mal-prinċipju ta' supremazija tad-dritt tal-Unjoni, f'kuntest fejn qorti ordinarja ta' Stat Membru ma jkollhiex is-setgħa, b'applikazzjoni tad-dritt nazzjonali, teżamina l-konformità mad-dritt tal-Unjoni ta' leġiżlazzjoni nazzjonali, meqjusa konformi mal-Kostituzzjoni mill-qorti kostituzzjonali ta' dan l-Istat Membru, u fejn l-imħallef jiġi espost għal proċeduri u sanzjonijiet dixxiplinari jekk jiddeċiedi li jwettaq tali eżami.

Fil-każ ineżami, RS ġie kkundannat wara proċeduri kriminali fir-Rumanija. Il-konjuġi tiegħu mbagħad ressqet ilment dwar, b'mod partikolari, diversi maġistrati għal reati allegatament imwettqa matul l-imsemmija proċeduri kriminali. Sussegwentement, RS ippreżenta rikors quddiem il-Curtea de Apel Craiova (il-Qorti tal-Appell ta' Craiova, ir-Rumanija), sabiex jikkontesta n-natura eċċessiva tat-tul tal-proċeduri kriminali mibdija wara dan l-ilment.

Sabiex tiddeċiedi dwar dan ir-rikors, il-Qorti tal-Appell ta' Craiova qieset li kellha tevalwa l-kompatibbiltà, mad-dritt tal-Unjoni [1], tal-leġiżlazzjoni nazzjonali li stabbilixxiet taqsima speċjalizzata tal-Uffiċċju tal-Prosekutur inkarigata mill-investigazzjonijiet dwar ir-reati mwettqa fi ħdan is-sistema ġudizzjarja, bħal dik li nbdiet fil-każ ineżami. Madankollu, fid-dawl tad-deċiżjoni tal-Curtea Constituțională (il-Qorti Kostituzzjonali, ir-Rumanija) [2], mogħtija wara s-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-kawża Asociaţia "Forumul Judecătorilor din România" *et* [3], il-Qorti tal-Appell ta' Craiova ma għandhiex is-setgħa, b'applikazzjoni tad-dritt nazzjonali, twettaq tali eżami ta' konformità. Fil-fatt, permezz tas-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali ċaħdet bħala infondata l-eċċezzjoni ta' antikostituzzjonalità mqajma fir-rigward ta' diversi dispożizzjonijiet ta' din il-leġiżlazzjoni, filwaqt li enfasizzat li, meta hija tiddikjara leġiżlazzjoni nazzjonali konformi mad-dispożizzjoni tal-Kostituzzjoni li timponi l-osservanza tal-prinċipju ta' supremazija tad-dritt tal-Unjoni [4], qorti ordinarja ma jkollhiex is-setgħa teżamina l-konformità ta' din il-leġiżlazzjoni nazzjonali mad-dritt tal-Unjoni.

---

[1] Konkretament, it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE u l-Anness tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2006/928/KE tat-13 ta' Diċembru 2006 dwar it-twaqqif ta' mekkaniżmu għall-kooperazzjoni u l-verfika tal-progress fir-Rumanija sabiex jiġu indirizzati punti ta' riferiment speċifiċi fl-oqsma tar-riforma ġudizzjarja u tal-ġlieda kontra l-korruzzjoni (ĠU 2007, L 142M, p. 825).
[2] Sentenza Nru 390/2021, tat-8 ta' Ġunju 2021.
[3] Sentenza tat-18 ta' Mejju 2021, Asociaţia "Forumul Judecătorilor din România" fil-Kawżi magħquda C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 u C-397/19 (ara wkoll CP Nru 82/21), li fiha l-Qorti tal-Ġustizzja b'mod partikolari ddeċidiet li l-leġiżlazzjoni inkwistjoni tmur kontra d-dritt tal-Unjoni meta l-ħolqien ta' tali taqsima speċjalizzata ma jkunx iġġustifikat minn rekwiżiti oġġettivi u verifikabbli bbażati fuq l-amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja u ma jkunx akkumpanjat minn garanziji speċifiċi identifikati mill-Qorti tal-Ġustizzja (ara l-punt 5 tad-dispożittiv ta' din is-sentenza).
[4] Fis-sentenza tagħha Nru 390/2021, il-Qorti Kostituzzjonali ddeċidiet li l-leġiżlazzjoni inkwistjoni kienet konformi mal-Artikolu 148 tal-Constituția României (il-Kostituzzjoni Romena).

F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Appell ta' Craiova ddeċidiet li tadixxi lill-Qorti tal-Ġustizzja sabiex tiċċara, essenzjalment, jekk id-dritt tal-Unjoni jipprekludix l-assenza ta' setgħa ta' mħallef ta' qorti nazzjonali ordinarja sabiex jeżamina l-konformità ta' leġiżlazzjoni mad-dritt tal-Unjoni, f'ċirkustanzi bħal dawk fil-każ ineżami, u l-applikazzjoni ta' sanzjonijiet dixxiplinari għal dan l-imħallef, minħabba li dan jiddeċiedi li jwettaq tali eżami.

Il-Qorti tal-Ġustizzja, komposta bħala Awla Manja, tqis li tali leġiżlazzjoni jew prattika nazzjonali tmur kontra d-dritt tal-Unjoni [5].

Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-Ġustizzja

Qabelxejn, il-Qorti tal-Ġustizzja tqis li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE ma jipprekludix leġiżlazzjoni jew prattika nazzjonali li tipprevedi li l-qrati ordinarji ta' Stat Membru, skont id-dritt kostituzzjonali nazzjonali, ikunu marbuta b'deċiżjoni tal-qorti kostituzzjonali ta' dan l-Istat Membru li tiddeċiedi li leġiżlazzjoni nazzjonali tkun konformi mal-Kostituzzjoni tal-imsemmi Stat, bil-kundizzjoni li d-dritt nazzjonali jiggarantixxi l-indipendenza ta' din il-qorti kostituzzjonali, b'mod partikolari fil-konfront tas-setgħat leġiżlattivi u eżekuttivi. Madankollu, dan ma jkunx il-każ meta l-applikazzjoni ta' tali leġiżlazzjoni jew ta' tali prattika timplika l-esklużjoni ta' ġurisdizzjoni ta' dawn il-qrati ordinarji sabiex jevalwaw il-kompatibbiltà mad-dritt tal-Unjoni ta' leġiżlazzjoni nazzjonali li tali qorti kostituzzjonali tkun qieset li tkun konformi ma' dispożizzjoni kostituzzjonali nazzjonali li tipprevedi s-supremazija tad-dritt tal-Unjoni.

Sussegwentement, il-Qorti tal-Ġustizzja tenfasizza li l-osservanza tal-obbligu tal-qorti nazzjonali li tapplika b'mod sħiħ kull dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni li jkollha effett dirett hija neċessarja b'mod partikolari sabiex tiżgura l-osservanza tal-ugwaljanza tal-Istati Membri quddiem it-Trattati, li teskludi l-possibbiltà li tiġi invokata, kontra l-ordinament ġuridiku tal-Unjoni, miżura unilaterali, tkun xi tkun, u tikkostitwixxi espressjoni tal-prinċipju ta' kooperazzjoni leali stabbilit fl-Artikolu 4(3) TUE, li jimponi li ma tiġi applikata ebda dispożizzjoni li possibbilment tmur kontra l-leġiżlazzjoni nazzjonali, kemm jekk din tkun preċedenti u kemm jekk sussegwenti għar-regola tad-dritt tal-Unjoni li jkollha effett dirett.

F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li diġà ddeċidiet, minn naħa, li l-leġiżlazzjoni inkwistjoni taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Deċiżjoni 2006/928 [6] u li għandha, konsegwentement, tosserva r-rekwiżiti li jirriżultaw mid-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari tal-Artikolu 2 u tal-Artikolu 19(1) TUE [7]. Min-naħa l-oħra, kemm it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE kif ukoll l-għanijiet ta' referenza speċifiċi fil-qasam tar-riforma tas-sistema ġudizzjarja u tal-ġlieda kontra l-korruzzjoni msemmija fl-Anness tad-Deċiżjoni 2006/928 huma fformulati bi kliem ċar u preċiż u ma huma suġġetti għal ebda kundizzjoni u għalhekk għandhom effett dirett [8]. Minn dan isegwi li, jekk ma jkollhomx is-setgħa jipproċedu għal interpretazzjoni tad-dispożizzjonijiet nazzjonali li tkun konformi mal-imsemmija dispożizzjoni jew mal-imsemmija għanijiet, il-qrati ordinarji Rumeni ma għandhomx, fuq inizjattiva tagħhom stess, japplikaw id-dispożizzjonijiet nazzjonali.

F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja tirrileva li l-qrati ordinarji Rumeni għandhom, bħala prinċipju, ġurisdizzjoni sabiex jevalwaw il-kompatibbiltà ma' dawn ir-regoli tad-dritt tal-Unjoni tad-dispożizzjonijiet leġiżlattivi nazzjonali, mingħajr ma jkollhom għalfejn iressqu talba quddiem il-Qorti Kostituzzjonali għal dan il-għan. Madankollu, huma jiġu mċaħħda minn din il-ġurisdizzjoni meta l-Qorti Kostituzzjonali tkun iddeċidiet li dawn id-dispożizzjonijiet leġiżlattivi huma konformi ma' dispożizzjoni kostituzzjonali nazzjonali li tipprevedi s-supremazija tad-dritt tal-Unjoni, inkwantu dawn il-qrati huma obbligati jikkonformaw ruħhom ma' din id-deċiżjoni. Issa, tali regola jew prattika nazzjonali tostakola l-effettività sħiħa tar-regoli tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni, sa fejn din tipprekludi

[5] Fid-dawl tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE, moqri flimkien mal-Aritkolu 2 u l-Artikolu 4(2) u (3) TUE, l-Artikolu 267 TFUE kif ukoll il-prinċipju ta' supremazija tad-dritt tal-Unjoni.

[6] Ara n-nota 1 għar-referenza sħiħa tad-Deċiżjoni 2006/928.

[7] Sentenza Asociaţia "Forumul Judecătorilor din România" *et*, iċċitata iktar 'il fuq, punti 183 u 184.

[8] Arrêt Asociaţia "Forumul Judecătorilor din România" *et*, iċċitata iktar 'il fuq, punti 249 u 250, u s-sentenza tal-21 ta' Diċembru 2021, Euro Box Promotion *et*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 u C-840/19 (ara wkoll il-CP n°230/21), punt 253.

lill-qorti ordinarja mitluba tiżgura l-applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni milli tevalwa hija stess il-kompatibbiltà ta’ dawn id-dispożizzjonijiet leġiżlattivi ma’ dan id-dritt.

Barra minn hekk, l-applikazzjoni ta’ tali regola jew ta’ tali prattika nazzjonali tippreġudika l-effettività tal-kooperazzjoni bejn il-Qorti tal-Ġustizzja u l-qrati nazzjonali stabbilita mill-mekkaniżmu tar-rinviju għal deċiżjoni preliminari, billi tiddisswadi lill-qorti ordinarja mitluba tiddeċiedi l-kawża milli tagħmel domanda preliminari lill-Qorti tal-Ġustizzja, u dan sabiex tikkonforma ruħha mad-deċiżjonijiet tal-qorti kostituzzjonali tal-Istat Membru kkonċernat.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tenfasizza li dawn il-konstatazzjonijiet huma iktar u iktar meħtieġa f’sitwazzjoni fejn sentenza tal-qorti kostituzzjonali tal-Istat Membru kkonċernat tirrifjuta li tagħti segwitu għal sentenza preliminari mogħtija mill-Qorti tal-Ġustizzja, billi tibbaża ruħha, b’mod partikolari, fuq l-identità kostituzzjonali ta’ dan l-Istat Membru u fuq il-kunsiderazzjoni li l-Qorti tal-Ġustizzja tkun marret lil hinn mill-ġurisdizzjoni tagħha. Il-Qorti tal-Ġustizzja tirrileva li hija tista’, skont l-Artikolu 4(2) TUE, tintalab tivverifika li obbligu tad-dritt tal-Unjoni ma jippreġudikax l-identità nazzjonali ta’ Stat Membru. Min-naħa l-oħra, din id-dispożizzjoni la għandha l-għan u lanqas l-effett li tawtorizza qorti kostituzzjonali ta’ Stat Membru, bi ksur tal-obbligi tagħha taħt id-dritt tal-Unjoni, li teskludi l-applikazzjoni ta’ regola tad-dritt tal-Unjoni, minħabba li din ir-regola tippreġudika l-identità nazzjonali tal-Istat Membru kkonċernat kif iddefinita mill-qorti kostituzzjonali nazzjonali. Għaldaqstant, jekk il-qorti kostituzzjonali ta’ Stat Membru tqis li dispożizzjoni tad-dritt sekondarju tal-Unjoni, kif interpretata mill-Qorti tal-Ġustizzja, tikser l-obbligu li tiġi osservata l-identità nazzjonali ta’ dan l-Istat Membru, hija għandha tressaq quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja talba għal deċiżjoni preliminari, sabiex tevalwa l-validità ta’ din id-dispożizzjoni fid-dawl tal-Artikolu 4(2) TUE, peress li hija biss il-Qorti tal-Ġustizzja li għandha ġurisdizzjoni sabiex tikkonstata l-invalidità ta’ att tal-Unjoni.

Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja tenfasizza li, peress li hija għandha ġurisdizzjoni esklużiva sabiex tipprovdi l-interpretazzjoni definittiva tad-dritt tal-Unjoni, il-qorti kostituzzjonali ta’ Stat Membru ma tistax, abbażi tal-interpretazzjoni tagħha stess ta’ dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni, tiddeċiedi b’mod validu li l-Qorti tal-Ġustizzja tat sentenza li tmur lil hinn mill-isfera tal-ġurisdizzjoni tagħha u, għaldaqstant, tirrifjuta li tagħti segwitu għal sentenza preliminari ta’ din tal-aħħar.

Barra minn hekk, billi tibbaża ruħha fuq il-ġurisprudenza preċedenti tagħha [9], il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li l-Artikolu 2 u t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE jipprekludu leġiżlazzjoni jew prattika nazzjonali li jippermettu li tiġi stabbilita r-responsabbiltà dixxiplinari ta’ mħallef nazzjonali għal kwalunkwe ksur tad-deċiżjonijiet tal-qorti kostituzzjonali nazzjonali u, b’mod partikolari, peress li ma jkunx applika deċiżjoni li permezz tagħha din tkun irrifjutat li tagħti segwitu għal sentenza preliminari tal-Qorti tal-Ġustizzja.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qrati tal-Istati Membri fil-kuntest ta’ kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta’ att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qrati nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-test sħiħ tas-sentenza jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Ritratti tal-għoti tas-sentenza huma disponibbli fuq “Europe by Satellite” ☎ (+32) 2 2964106.

[9] Sentenza Euro Box Promotion *et*, iċċitata iktar ’il fuq.